

Bài toán về quản lý vốn cho thị trường Forex

Nguyễn Bích Thùy

Thị trường Forex là thị trường lớn nhất thế giới, Forex = Foreign Exchange: Trao đổi ngoại tệ/ngoại hối, thường được viết là FOREX hay FX hay spot FX, với số lượng tiền giao dịch mỗi ngày lên đến 4350 tỷ USD (năm 2010). Nếu so sánh với thị trường chứng khoán New York 25 tỷ USD giao dịch mỗi ngày, có thể tưởng tượng thị trường này khổng lồ đến mức nào.

Vậy “hàng hóa” của thị trường FOREX là gì? Câu trả lời là TIỀN. Giao dịch ngoại hối là hoạt động giao dịch mua một số lượng tiền này và bán một số lượng tiền khác diễn ra cùng thời điểm. Tiền được giao dịch theo từng cặp. Ví dụ: cặp USD/JPY, AUD/USD...

Khi nhà đầu tư mua đồng Yên Nhật, có nghĩa là nhà đầu tư đang tác động đến tỉ giá ngoại hối của Nhật và gián tiếp tác động lên nền kinh tế Nhật, do giá trị của đồng tiền là sự phản chiếu đánh giá của thị trường về “sức khỏe” hiện tại và trong tương lai của một quốc gia. Tổng quan, tỉ giá của một loại tiền tệ so với một loại tiền tệ khác là sự phản chiếu các yếu tố của một nền kinh tế khi so sánh với một nền kinh tế khác.

Thị trường Forex là thị trường “liên ngân hàng” và dựa trên giao dịch điện tử giữa hệ thống nối kết các ngân hàng với nhau, và hoạt động suốt 24 giờ trong ngày. Tất cả những gì nhà đầu tư cần chỉ là một máy tính có kết nối Internet và phần mềm giao dịch.

Tuy nhiên, không giống như thị trường chứng khoán Việt Nam, nhà đầu tư chỉ có thể kiếm lời với một chiều đi lên; với thị trường ngoại hối, nhà đầu tư có thể kiếm lời với cả hai chiều lên và xuống. Nếu nhà đầu tư mua một mã cổ phiếu nào đó, khi cổ phiếu giảm giá trị, nhà đầu tư bị thua lỗ, để dừng việc thua lỗ nhà đầu tư phải bán cổ phiếu đó đi. Còn đối với thị trường Forex, giao dịch theo từng cặp tiền tệ, nếu đồng tiền này giảm xuống, điều này chỉ có nghĩa là đồng tiền còn lại đang mạnh lên. BUY và SELL trên thị trường Forex chỉ là quy ước cho chiều lên và chiều xuống, chứ không có nghĩa là lệnh SELL là mua rồi bán ra như thị trường chứng khoán

Tác giả, mặc áo đen, bên phải

Ví dụ: Với cặp USD/JPY (Đô la Mỹ/Yên Nhật)

- Nếu nhà đầu tư kỳ vọng USD sẽ tăng giá so với JPY, nghĩa là cặp USD/JPY sẽ đi lên. Nhà đầu tư đặt lệnh BUY
- Nếu nhà đầu tư kỳ vọng USD sẽ giảm giá so với JPY, nghĩa là cặp USD/JPY sẽ đi xuống. Nhà đầu tư đặt lệnh SELL

Ngay sau đó, ô Profit/Lost bắt đầu nhảy số. Khi cặp USD/JPY đi đúng với kỳ vọng, số tiền lời sẽ tăng dần, đi ngược với kỳ vọng số tiền lỗ sẽ tăng dần chứ nhà đầu tư không nắm giữ cặp ngoại tệ đó trong tay rồi chờ bán ra như cổ phiếu. Nhà đầu tư thoát khỏi thị trường bằng

cách cắt lệnh, tiền lời hoặc lỗ sẽ tự động được cộng trừ vào tài khoản. Có hai cách cắt lệnh: cắt trực tiếp bằng tay hoặc cắt lệnh tự động.

Giới thiệu bài toán

Trên thị trường này có đến hàng ngàn bộ công cụ phân tích và rất nhiều học thuyết, bởi độ phức tạp của nó mà nhà đầu tư phải đối diện với hàng loạt vấn đề. Trong đó nhức nhối nhất phải kể đến là bài toán quản lý vốn, nhức nhối đến mức hầu hết các nhà đầu tư tôi gặp đều cho rằng giải quyết được vấn đề này là điều không thể.

Vì lẽ đó mà khi gửi bài toán cho Ban liên lạc, thực sự tôi chỉ nghĩ là cung cấp đề tài cho mọi người cùng sinh hoạt chứ gần như không hề hy vọng là giải được nó. Bài toán như sau:

Sau khi đặt lệnh BUY hay SELL, nhà đầu tư có thể thoát tự động bằng cách cài đặt:

- Stop loss (viết tắt **S/L**) gọi là dừng lỗ: Khi giá chạm tới S/L, máy tính tự động chốt giao dịch đưa nhà đầu tư ra khỏi thị trường, tiền lỗ sẽ trừ vào tài khoản.
- Take profit (viết tắt **T/P**) gọi là chốt lời: Khi giá chạm tới T/P, máy tính tự động chốt giao dịch đưa nhà đầu tư ra khỏi thị trường, tiền lời sẽ cộng vào tài khoản.

S/L ngắn, T/P dài:

- Ưu điểm: nếu lỗ sẽ lỗ ít, nếu lời sẽ lời nhiều
  - Nhược điểm: (dễ khớp S/L, khó khớp T/P) chưa tới T/P đã quay ngược lại và khớp S/L
- Dù lỗ ít nhưng rất nhiều lệnh lỗ vì thị trường chạy theo hình zigzag. Dù xu hướng lớn là đi lên thì chứa trong xu hướng đi lên vẫn có những đợt dao động đi xuống

S/L dài hoặc thậm chí không S/L, T/P ngắn

- Ưu điểm: (khó khớp S/L, dễ khớp T/P) không sợ khớp S/L rồi thị trường quay đầu chạy ngược lại
  - Nhược điểm: lệnh lời không đủ để bù lệnh lỗ
- Dù ít lệnh lỗ nhưng lỗ rất nhiều vì xu hướng lớn đi rất xa, thậm chí kéo dài cả tháng. Chỉ cần một lần đi sai xu hướng lớn thiệt hại sẽ rất nặng nề

Vậy có thể có một phương án quản lý vốn nào để nhà đầu tư có lợi nhuận tối đa nhưng thiệt hại thì tối thiểu không?

Để dễ hình dung mọi người có thể xem video hướng dẫn:

[https://dl.dropbox.com/u/93425167/Bai_2_-_Huong_dan_cai_dat_su_dung_phan_mem\(00h30m53s-00h38m55s\).avi](https://dl.dropbox.com/u/93425167/Bai_2_-_Huong_dan_cai_dat_su_dung_phan_mem(00h30m53s-00h38m55s).avi)

❖ Chiều thứ bảy sinh hoạt cùng câu lạc bộ, có hai điều làm tôi bất ngờ:

- Thứ nhất, bài toán của mình quá khó hiểu, tôi nhận được khá nhiều câu hỏi chỉ để hiểu được bài toán, tôi cảm kích sự nhiệt tình của mọi người. Đó là điều cực kỳ may mắn vì cứ mỗi câu hỏi nhận được tôi lại thấy một góc nhìn mới về bài toán của mình. Không ngờ là cách nhìn của mọi người về cái thế giới Forex của tôi lại thú vị đến vậy.

Và tôi thấm thía câu nói: *"Kiến thức và kinh nghiệm riêng của người giải luôn luôn có khuynh hướng đưa người giải đi theo con đường mòn trong quá khứ"*¹

Có những câu hỏi đến tận bây giờ tôi vẫn còn nhớ:

- Không phải BUY trước rồi mới SELL hay sao?
- Nếu tôi mua ngoại tệ tôi có được cầm ngoại tệ trong tay không?

¹ Trang 20, quyển sách "Phương pháp luận sáng tạo khoa học-kỹ thuật giải quyết vấn đề và ra quyết định (Giáo trình tóm tắt)" – PGS. TSKH. Phan Dũng

- Nếu S/L ngắn thì sẽ mất cái gì?
  - Nếu lỗ thì tại sao không để cho đến khi nào lời lại rồi cắt?...
- Thứ hai, nhờ sự giúp đỡ về học thuật của thầy Trần Thế Hương mà tôi biết mâu thuẫn của mình vẫn ở dưới dạng mâu thuẫn hành chính, chưa phải là mâu thuẫn vật lý vì mâu thuẫn vật lý phải là dạng mâu thuẫn khi đã phát biểu được thì người giải sẽ thấy ngay được câu trả lời chứ không phải đưa họ đi vào ngõ cụt. Theo thói quen suy nghĩ trước đây tôi hiểu, mâu thuẫn chỉ đơn giản là hai mặt đối kháng và điều đó thể hiện ngay trong cách phát biểu ở trên.

Bài toán vẫn chưa được giải xong...

❖ Tối chủ nhật, tiếp tục thú vui tao nhã hàng ngày là đi dạo phất phơ bên kênh Nhiêu Lộc...

Trong đầu tôi vẫn lảng vảng những từ khóa mà thầy đã gợi ý: “phân nhỏ”, “tác động theo chu kỳ”, “xác suất”, “bài toán bất định không có lời giải cụ thể”... Chợt nhớ đến câu hỏi của anh Vinh: “Một lệnh được phép lỗ tối đa bao nhiêu?”, “2% tài khoản”. Và bất ngờ tất cả mọi từ khóa khớp lại với nhau. Một lần nữa tôi quay trở lại mâu thuẫn:

Phát biểu mâu thuẫn vật lý:

S/L **vừa phải dài** so với biên độ dao động để khi thị trường zigzag sẽ không khớp S/L và quay đầu ngược lại; **vừa phải ngắn** so với T/P để một lệnh lời đã đủ bù nhiều lệnh lỗ và giảm thiệt hại cho nhà đầu tư.

Vậy làm sao để S/L vừa dài lại vừa ngắn?

...Và tôi đã thành công bằng ý tưởng giải pháp cụ thể:

- Mỗi một lệnh nhà đầu tư được quyền lỗ tối đa 2% vốn

$$\text{Số tiền lỗ (USD)} = \text{khối lượng} \times |\text{mức giá S/L} - \text{mức giá vào lệnh}| \times 100$$

Vậy nếu giảm khối lượng xuống, nhà đầu tư được phép đặt S/L dài **S/L dài**

VD: 2% tài khoản là 200USD, một lệnh nhà đầu tư được phép lỗ tối đa 200USD

Nếu vào lệnh 1 lot thì nhà đầu tư buộc phải đặt mức S/L chênh lệch so với mức giá vào lệnh là 2USD

$$(1 \times 2 \times 100 = 200 \text{ USD})$$

Nếu vào lệnh 0.1 lot thì nhà đầu tư được phép dẫn chênh lệch S/L so với mức giá vào lệnh lên 20USD

$$(0.1 \times 20 \times 100 = 200 \text{ USD})$$

- Đặt S/L ngắn hơn T/P và vào lệnh với số lượng nhiều thì theo xác suất tổng cộng lại số tiền lời so với số tiền lỗ sẽ về gần với tỷ lệ T/P so với S/L **S/L ngắn**

Vậy phương án lựa chọn: **Đặt T/P dài hơn S/L, hạ khối lượng và vào nhiều lệnh**

Bài toán đã được giải xong. Cầm lời giải trong tay cứ như Mary Curie lần đầu tìm ra manh mối của chất Radi (vì khi còn nhỏ tôi là người hâm mộ cuồng nhiệt của Mary Curie). Tôi bắt tay vào tính toán và thử nghiệm:

Khối lượng bao nhiêu là vừa?

Số lượng bao nhiêu là đủ?

Hiện thực hóa ý tưởng

Lựa chọn sản phẩm là Đồng Yên Nhật (USD/JPY), tài khoản là **2000 USD**, tỷ lệ SL/TP là **1/2**

Nếu tuân thủ theo đúng nguyên tắc quản lý vốn, lợi nhuận của nhà đầu tư sẽ ở trong khoảng rất an toàn là từ -4% → 82 %/ tháng: **Ưu tiên lựa chọn mức 20 lệnh (mỗi ngày 1 lệnh).**

Kết quả sau 1 tháng thử nghiệm:

FXPRO Financial Services Ltd

Account: 3887390

Name: thử nghiệm 1

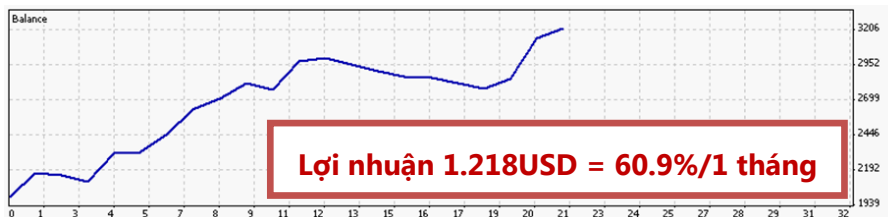
Currency: USD

2012 August 29, 20:21

Closed Transactions:

Ticket	Open Time	Type	Size	Item	Price	S / L	T / P	Close Time	Price	Commission	Taxes	Swap	Profit
91072661	2012.08.15 20:03	sell	0.30	usdjpy	78.934	79.039	78.701	2012.08.16 01:52	79.039	0.00	0.00	-1.13	-39.85
90629090	2012.08.01 05:30	buy	0.30	usdjpy	78.009	77.899	0.000	2012.08.02 08:00	78.461	0.00	0.00	-0.38	172.82
90770058	2012.08.03 20:00	sell	0.30	usdjpy	78.603	78.702	0.000	2012.08.06 15:26	78.275	0.00	0.00	-0.38	125.71
90859271	2012.08.07 21:20	sell	0.30	usdjpy	78.665	78.788	78.413	2012.08.08 19:43	78.455	0.00	0.00	-0.38	80.30
91033177	2012.08.14 15:40	sell	0.30	usdjpy	78.821	78.935	0.000	2012.08.15 09:44	78.935	0.00	0.00	-0.38	-43.33
90974628	2012.08.10 17:23	buy	0.30	usdjpy	78.285	78.133	0.000	2012.08.14 15:36	78.835	0.00	0.00	-0.26	209.30
91403965	2012.08.28 16:24	buy	0.30	usdjpy	78.552	78.418	0.000	2012.08.29 20:20	78.734	0.00	0.00	-0.13	69.35
91167081	2012.08.20 17:50	buy	0.30	usdjpy	79.382	79.299	0.000	2012.08.21 05:22	79.364	0.00	0.00	-0.12	-6.80
90700790	2012.08.02 15:54	sell	0.30	usdjpy	78.183	78.234	77.983	2012.08.02 15:57	78.234	0.00	0.00	0.00	-19.56
90702242	2012.08.02 16:00	sell	0.30	usdjpy	78.180	78.297	77.989	2012.08.02 16:37	78.297	0.00	0.00	0.00	-44.83
90727645	2012.08.03 04:34	buy	0.30	usdjpy	78.129	78.124	0.000	2012.08.03 16:00	78.669	0.00	0.00	0.00	205.93
90791194	2012.08.06 10:29	sell	0.30	eurusd	1.23593	0.00000	1.23260	2012.08.06 11:11	1.23556	0.00	0.00	0.00	11.10
90825813	2012.08.07 04:07	buy	0.30	usdjpy	78.197	78.088	78.684	2012.08.07 17:26	78.670	0.00	0.00	0.00	180.37
90919491	2012.08.09 07:04	buy	0.30	usdjpy	78.398	78.268	78.774	2012.08.09 19:44	78.696	0.00	0.00	0.00	113.60
90955611	2012.08.10 07:26	buy	0.30	usdjpy	78.592	78.462	0.000	2012.08.10 09:40	78.462	0.00	0.00	0.00	-49.71
91032962	2012.08.14 15:36	sell	1.00	usdjpy	78.829	0.000	0.000	2012.08.14 15:37	78.814	0.00	0.00	0.00	19.03
91059687	2012.08.15 13:05	sell	0.30	usdjpy	78.921	79.053	0.000	2012.08.15 15:18	79.053	0.00	0.00	0.00	-50.09
91176548	2012.08.21 07:08	sell	0.30	usdjpy	79.346	79.444	0.000	2012.08.21 10:47	79.444	0.00	0.00	0.00	-37.01
91185006	2012.08.21 11:54	sell	0.30	usdjpy	79.403	79.510	0.000	2012.08.21 14:10	79.510	0.00	0.00	0.00	-40.37
91188870	2012.08.21 14:55	sell	0.30	usdjpy	79.462	0.000	0.000	2012.08.21 21:31	79.287	0.00	0.00	0.00	66.22
91207917	2012.08.22 02:24	sell	0.30	usdjpy	79.259	79.376	0.000	2012.08.22 22:06	78.476	0.00	0.00	0.00	299.33

Closed P/L: **1 218.35**

Mở rộng lời giải bài toán

Có được kết quả trong tay, tôi như có thêm hy vọng

Mục tiêu tiếp theo của tôi là khi áp dụng vào tài khoản thật, tôi vẫn giữ được mức lợi nhuận đầy đủ và quan trọng nhất đối với đầu tư là ổn định và bền vững. Đây là một thách thức lớn vì khi bước vào tài khoản thật, tất cả các nhà đầu tư sẽ chịu sự tác động của xúc cảm, chủ yếu là lòng tham và nỗi sợ. Như chúng ta đã biết, xúc cảm quyết định hành động mạnh hơn lý trí, khi bị sự tham lam và nỗi sợ hãi chiếm lĩnh, nhà đầu tư sẽ không còn hành động theo những gì đã dự tính ban đầu nữa.

Với tinh thần: *Trong mỗi bài toán đều có một hệ thống và bản thân bài toán là hệ thống*, tôi đưa bài toán "phát triển" theo các thang bậc hệ thống: từ hệ dưới lên hệ, rồi lên hệ trên,...

Những ý tưởng cứ liên tục phát triển theo từng yếu tố, từng mối liên kết, từng thang bậc hệ thống, cùng với 9 quy luật phát triển hệ thống, tôi liên tiếp tìm ra thêm năm mâu thuẫn vật lý.

Không dừng lại ở đó, tôi đưa hệ vào mặt phẳng hệ thống, lập màn hình quá khứ, hiện tại, tương lai. Và thậm chí TRIZ còn cung cấp cho tôi đầy đủ các phương pháp dự báo để có thể xem xét 3 hệ tương lai.

Và hiện nay tôi đã có trong tay một hệ thống giao dịch hoàn chỉnh với tính hệ thống to lớn mà từng yếu tố, từng mối liên kết riêng lẻ không thể có được: loại bỏ được tác động tiêu cực của xúc cảm, tối thiểu hóa rủi ro, là ước mơ đẹp nhất của bất kỳ nhà đầu tư nào.

Đây sẽ là hệ thống giao dịch ngoại hối đầu tiên được viết hoàn toàn bằng ngôn ngữ của TRIZ. Tôi sẽ hoàn thành và báo cáo kết quả lần nữa trong một tương lai không xa. Và chắc chắn kết quả sẽ trên tài khoản thật.

Lời kết

Tôi đang đọc lại lịch sử của TRIZ. Tại sao tôi phải đọc? Đơn giản một điều "*Ăn quả nhớ kẻ trồng cây*", biết được công lao những người tạo dựng để mà trân trọng cái mình đang có. TRIZ được thầy Phan Dũng học trực tiếp từ Genrikh Saulovich Altshuller, gìn giữ và mang về Việt Nam. Cầm giáo trình Phương pháp luận sáng tạo trong tay, tôi hiểu rằng mình đã rất may mắn được tiếp cận với TRIZ chính thống chứ không phải thông qua các dị bản.

Tôi có dịp được tham dự hội thảo của Jimmy Wong, CEO của JF Lennon, trường đào tạo Forex của Singapore (<http://www.jflennon.com/home.htm>). Hệ thống giao dịch của họ bán với giá hơn 2.000 USD/hai ngày, vậy mà nay tôi cũng có thể tạo ra một hệ thống cho riêng mình chỉ với "cây nhà lá vườn" 820.000 VNĐ/hai tháng. Có thể nói người học đã trả một cái giá quá rẻ so với giá trị thật của Phương pháp luận sáng tạo.

Ở Việt Nam, ngành tài chính còn rất non trẻ, các nhà đầu tư Việt Nam khi tham gia vào thị trường lớn nhất thế giới này chịu rất nhiều thiệt thòi, cả về tri thức lẫn cơ sở pháp lý, so với các nước Phương Tây đã có hàng trăm năm kinh nghiệm với các hệ thống được tổ chức bài bản và chuyên nghiệp. Đã rất nhiều lần tôi mệt mỏi và tự hỏi "*Thực sự là không có con đường nào để người Việt Nam tiếp cận với thị trường này hay sao?*", nhưng dù khó khăn tôi vẫn giữ cho mình một niềm tin kiên định: *Nơi đâu có ý chí, nơi đó có con đường.*

Và quả thật, tôi đã tìm thấy một con đường...

